

Asia: VN/22132/2020

Valtioneuvoston tasa-arvopoliittinen selonteko

Tulevaisuuden tasa-arvokysymykset

- 1. Tavoitteiden asettamiseksi on selonteossa tarkoitus käsitellä toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia sekä niiden ennakoitavissa olevia vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon. Millaisia tulevaisuutta ennakoivia tasa-arvokysymyksiä tai ongelmia mielestänne pitäisi selonteossa painottaa? Tarkasteltava aika on nykyhetkestä vuoteen 2030. Mainitkaa ja perustelkaa enintään viisi selkeää kysymystä. Mikäli mahdollista, sijoittakaa ne teemaotsikoiden alle sopivaksi katsomaanne kohtaan. Teema-alueet on esitelty edellä.**

Fyysisen väkivallan sukupuolittuneisuus. Väkivaltarikoksiin syyllistyvät ovat useimmin miehiä. Miehet kokevat useammin väkivaltaa tai sen uhkaa julkisella tai puolijulkisella paikalla. Naiset puolestaan kokevat enemmän lähisuhdeväkivaltaa. Seksuaalinen väkivalta kohdistuu useammin naisiin tai tyttöihin. Sukupuolivähemmistöön kuuluminen lisää väkivallan uhriksi joutumisen riskiä.

Miehiä syrjivä asevelvollisuus. Tällä hetkellä suomalaiset eivät ole yhdenvertaisia lain edessä. Suomen sukupuolittunut asepalvelus on ristiriidassa perustuslain 6§ kanssa, jossa säädetään ihmisten yhdenvertaisuudesta. Laissa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (9§) on jouduttu erikseen määrittelemään, että vain miehiä koskeva asepalvelus ei ole syrjintää. Koska lailla ei kuitenkaan pyritä kaventamaan sukupuolten välisiä tasa-arvokuiluja, lain muotoilu voidaan itsessään nähdä laillistettuna syrjintänä.

Koulutus- ja oppimiserot sekä alojen sukupuolittuneisuus. Peruskoulujen opinto-ohjauksessa rohkaistaan esimerkiksi maahanmuuttajaisia hakeutumaan hoiva-alalle. Koulupudokkuus on yleisempää poikien keskuudessa ja miehet ovat aliedustettuja yliopistokoulutuksessa. Alojen välillä sukupuolijakaumat ovat hyvin erilaisia ja selkeästi sukupuolirooleja noudattavia. Poikien ja tyttöjen väliset erot lukutaidossa ovat OECD-maista suurimpia juuri Suomessa: PISA-tutkimuksen (2015) mukaan peruskoulun päättävät 15-vuotiaat tytöt olivat poikia noin vuoden edellä lukutaitoa mitattaessa.

Perhevapaiden epätasa-arvoinen jakautuminen ja käyttö. Äidit käyttävät suurimman osan perhevapaista. Vapaasti jaettavat perhevapaat päätyvät useimmiten äitien käyttöön ja kotihoidontuen saajista yli 90% on äitejä. Neuvolapalveluissa isät kohtaavat usein vähättelyä ja ohipuhumista ammattilaisten taholta.

Internetin etenkin pojille ja miehille suunnatut haitalliset sisällöt. Radikalisoituminen sekä poliittisiin ja uskonnollisiin ääriliikkeisiin liittyminen lisää nuorten miesten riskiä päätyä väkivallan tekijäksi tai uhriksi. Verkkohäirintä on selkeästi sukupuolittunutta ja 42% suomalaisista tytöistä on kokenut sitä. Verkkohäirintää on kokenut 65 % etniseen vähemmistöryhmään kuuluvista tai maahanmuuttajataustaisista henkilöistä, 55 % seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvista ja 64 % tytöistä ja nuorista naisista, joilla on rajoitteita toimintakyvyssä. Verkkohäirintää masinoidaan ja lietsotaan usein miesvaltaisissa internet-yhteisöissä.

Tasa-arvopoliittiset tavoitteet

2. Marinin hallituksen tavoitteena on parantaa kunnianhimoisesti tasa-arvoa yhteiskunnassa ja nostaa Suomi tasa-arvon kärkimaaksi. Mitkä mielestänne pitäisi olla Suomen kansalliset pitkän ajan tasa-arvopoliittiset tavoitteet, jotka toteutuessaan veisivät Suomea tasa-arvoisemmaksi yhteiskunnaksi? Huomioikaa, että kysymys on tavoitteista, ei välineistä tai toimenpiteistä. Tarkasteltava aika on nykyhetkestä vuoteen 2030. Mainitkaa enintään viisi konkreettista, selkeää ja seurattavissa olevaa tavoitetta.

Miesten miehiä, naisia ja muita sukupuolia kohtaan harjoittaman erilaisten väkivallan muotojen torjunta.

Tasa-arvoinen ja syrjimätön asepalvelus.

Koulutus- ja oppimiseröjen purkaminen niin miesten kesken kuin sukupuolten välillä ja koulutusvalintojen sukupuolittuneisuuden purkaminen.

Perhevapaiden tasaisempi jakautuminen ja perhevapaajärjestelmän uudistaminen.

Nuorten miesten syrjäytymisen ja verkossa tapahtuvan radikalisoitumisen ehkäisy.

3. Mitkä mielestänne pitäisi olla Suomen tasa-arvopoliittiset tavoitteet koskien Euroopan unionia ja kansainvälistä toimintaympäristöä? Täsmäntäkää ja perustelkaa, mikäli mahdollista.

Työelämän tasa-arvon edistäminen ja sukupuolten palkkaerojen kaventaminen.

Naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisy.

Rasismien ja syrjinnän sekä vihapuheen ja verkossa tapahtuvan häirinnän torjunta.

Sukupuolten oikeudellinen asema

4. Lainsäädäntö on yksi merkittävä sukupuolten tasa-arvopolitiikan väline. Miten lainsäädäntöä tai yksilön oikeussuojaa pitäisi mielestänne kehittää sukupuolten tasa-arvon lisäämiseksi? Huomatkaa, että kysymys ei koske ainoastaan tasa-arvolakia.

Suostumusperustainen raiskauslainsäädäntö.

Vain juridiselta sukupuoleltaan miehiä koskevan asevelvollisuuden muuttaminen tasa-arvoiseksi.

Sukupuolineutraali henkilötunnus ja juridisen sukupuolen muuttaminen omalla ilmoituksella.

Uusi translaki, joka ei vaadi sterilisaatiota, korjaushoitoja tai muita toimenpiteitä juridisen sukupuolen vahvistamiseksi myöskään alle 18-vuotiailta.

Lähisuhdeväkivallan sovittelusta luopuminen nykyisessä muodossaan.

Sukupuoli väkivallan motiivina ankaroittavaksi asianhaaraksi.

Laki raskauden keskeyttämisestä päivitetään raskaana olevan itsemääräämisoikeutta kunnioittavaksi

Perhelainsäädännön uudistuksessa ja vanhempainvapaita uudistaessa tulee huomioida myös isän asema ja oikeuksien toteutuminen. Lisäksi tulee huomioida sateenkaariperheet ja muut perhemuodot.

5. Moniperusteisella syrjinnällä tarkoitetaan syrjinnän kohteeksi joutumista sukupuolen ja jonkin muun ominaisuuden perusteella. Se voi olla myös rakenteellista. Mitkä moniperusteisen syrjinnän kysymykset mielestänne pitäisi ehdottomasti käsitellä selonteossa?

Ei-länsimaalaisten nimisten henkilöiden hankaluudet työnhaussa ja asunnon saannissa. Tasa-arvo-ongelmien kumuloituminen eri mittarein esimerkiksi sukupuolen, ihonvärin, äidinkielen, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn vuoksi. Julkisten palveluiden saatavuuden erot ja niiden piirin ulkopuolelle päätyminen. Turvapaikanhakijoiden oikeusturvan toteutuminen. Poikien ei-lääketieteellinen ympärileikkaus. Homoseksuaalisten miesten syrjintä esimerkiksi verenluovutuksessa.

Muut huomiot

6. Muuta mahdollisesti huomioitavaa selonteon valmistelussa?

Toivomme selonteon korostavan tasa-arvo-ongelmien ja syrjinnän moniperusteisuutta. Siksi erilaiset syrjinnän muodot tulee tuoda selkeästi esille kuten esimerkiksi miten erilaiset väkivallan muodot kohdistuvat eri sukupuoliin. Miesten ja naisten kesken on myös hyvin suuria eroja tasa-arvo-ongelmien ja syrjinnän kokemuksissa esimerkiksi ihonvärin, äidinkielen, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn vuoksi. Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt tulee myös huomioida selonteossa.

Kareinen Jesse
Miehet ry